

Høringsnotat

om

forslag til endringer i opplæringsloven og privatskoleloven

1. Innledning

Kunnskapsdepartementet legger med dette frem forslag til endringer i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) og forslag til endringer i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova). Forslagene omfatter følgende endringer:

- Lovfeste plikt til foreldresamarbeid for private skoler i privatskoleloven
- Endre begrepet kompetanse på lavere nivå til grunnkompetanse i opplæringsloven
- Lovfeste unntak fra plikten til utlysning av stillinger for deltidsansatte med fortrinnsrett i opplæringsloven
- Oppdatere opplæringsloven § 9-4 vedrørende lærebøker og andre læremidler

2. Plikt til foreldresamarbeid for private skoler

2.1. Bakgrunn

Stortinget behandlet i mai 2008 et lovforslag om å utvide mandatet til Foreldreutvalget for grunnopplæringa (FUG) til også å omfatte første året i vidaregåande opplæring. I Ot.prp. nr. 40 (2007-2008) fremhevet departementet at det ikke vurderte behov for en presisering av plikten til foreldresamarbeid for vidaregåande skoler i egen lovbestemmelse.

Begrunnelsen var at eksisterende regelverk med ulike regler om foreldresamarbeid ble vurdert som tilstrekkelig.

Lovendringsforslaget som gjaldt utvidelsen av mandatet til FUG i opplæringsloven, ble vedtatt som foreslått. Under stortingsbehandlingen uttalte komiteen ønsker om egne regler om plikten til foreldresamarbeid i vidaregåande, noe som førte til et anmodningsvedtak. Dette ble inntatt i Innst. O. nr. 51 (2008-2009) pkt. III B og lød slik:

”Stortinget ber regjeringen snarest utarbeide forslag til bestemmelser som forplikter vidaregåande skole til foreldresamarbeid.”

På grunnlag av ovennevnte ble anmodningsvedtaket forstått som anmodning om nødvendige endringer i opplæringsloven. Et lovendringsforslag om foreldresamarbeid ble sendt på høring høsten 2008. Forslaget ble vedtatt i Stortinget i juni 2009. Bestemmelsen som forplikter kommuner og fylkeskommuner til foreldresamarbeid, er inntatt som ny § 13-3d i opplæringsloven. Bestemmelsen trådte i kraft 1. august 2009.

Under høringen høsten 2008 ble det av høringsinstanser påpekt at en tilsvarende plikt til foreldresamarbeid burde innføres også for de private skolene.

2.2. Gjeldende rett

Opplæringsloven § 13-3d lyder:

”§13-3d Plikt for kommunen og fylkeskommunen til foreldresamarbeid

Kommunen og fylkeskommunen skal sørge for samarbeid med foreldre, høvesvis i grunnskolen og i vidaregåande opplæring. Organiseringa av foreldresamarbeidet skal ta omsyn til lokale tilhøve. Departementet gir nærmare forskrifter.”

Privatskoleloven har ingen slik uttrykkelig bestemmelse om foreldresamarbeid. Men den har enkelte bestemmelser som forutsetter samarbeid mellom hjem og skole. I formålsbestemmelsen, i § 1-1 siste ledd, heter det bl.a.:

”Det skal leggjast vekt på å skape godt arbeidsmiljø og gode samarbeidsformer mellom lærarar og elevar og mellom skole og heim.”

Det er for grunnskolors vedkommende regler i § 5-3 om elevråd og § 5-4 om foreldreråd. Foreldrerådet består av alle foreldrene til elevene ved skolen.

I § 3-2 i forskrift til privatskoleloven, *Kontakten med heimen*, heter det blant annet at skolen skal holde god kontakt med foreldrene eller de foresatte. Bestemmelsen gjelder grunnskoler.

2.3. Departementets vurderinger

Departementet er enig i innspillene som har kommet om at en tilsvarende plikt til foreldresamarbeid bør gjelde for de private skolene som for de offentlige. Det er enighet om at et nært samarbeid mellom skole og foreldre er verdifullt og nødvendig for å skape et godt grunnlag for læring. Det gjelder i hele grunnopplæringen, men først og fremst i grunnskolen og første året i vidaregåande opplæring. Når det gjelder overgangen fra grunnskolen til vidaregåande opplæring spesielt, er denne krevende for mange elever ved at vanskelige og viktige valg skal tas. Det er da av stor betydning at foreldrene opptre som gode rådgivere for sine barn. For ressursvake elever er dette særlig viktig. Det er hensiktsmessig å se skole-/hjemmsamarbeidet i grunnopplæringen i sammenheng, ikke minst som et virkemiddel for å få redusert det store frafallet i vidaregåande opplæring.

Departementet mener derfor det er hensiktsmessig med en bestemmelse som forplikter private skoleeiere til foreldresamarbeid. Plikten bør gjelde både for grunnskolen og for vidaregåande opplæring.

2.4. Departementets forslag

Departementet foreslår å innføre en ny bestemmelse i kap. 7 i privatskoleloven som lovfester en plikt for skolen til å sørge for foreldresamarbeid. Det foreslås at lokale forhold må tas hensyn til i organiseringen av dette samarbeidet. En forskriftshjemmel foreslås for å gi adgang til nærmere regulering av foreldresamarbeidet i forskrift.

2.5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovendringsforslaget innebærer en presisering avplikten til foreldresamarbeid. Denneplikten er allerede lovfestet i privatskoleloven med tilhørende forskrift. Både privatskolelovens formålsbestemmelse, § 1-1, og enkelte andre bestemmelser, se ovenfor, fastslår dette. Forslaget understreker altså bare en eksisterende plikt til foreldresamarbeid.

Lovendringsforslaget antas på denne bakgrunn ikke å ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

2.6. Forslag til lovtekst

Ny § 7-1d i privatskoleloven foreslås å lyde slik:

*§ 7-1d Plikt for skolen til å sørge for foreldresamarbeid
Skolen skal sørge for samarbeid med foreldre. Organiseringa av foreldresamarbeidet skal ta omsyn til lokale tilhøve. Departementet gir nærmere forskrifter.*

2.7. Merknader til lovforslaget

Lovforslaget i privatskoleloven § 7-1d oppstiller en plikt for skoleeieren. Som i den tilsvarende bestemmelsen i opplæringsloven foreslår departementet at bestemmelsen skal gjelde både for grunnskoler og videregående opplæring.

Det er i lovforslaget gitt en føring for det nærmere innholdet av foreldresamarbeidet, nemlig at det må tas hensyn til lokale forhold i organiseringen av dette. Forøvrig er det opp til de involverte partene, skoleeieren på den ene siden og foreldrene på den annen, hvordan dette samarbeidet nærmere skal organiseres. I grunnskolen kan et slikt foreldresamarbeid bl.a. skje gjennom foreldrerådene, jfr. privatskolelovens § 5-4. For videregående opplærings vedkommende eksisterer ikke foreldreråd som noe brukerorgan ved skolene. Skoleeieren må lokalt organisere dette samarbeidet med foreldrene.

Departementet er videre gitt adgang til å gi forskrifter på området.

3. Kompetanse på lavere nivå

3.1. Bakgrunn

Som del av arbeidet med å redusere frafall i videregående opplæring er det nødvendig med tiltak for å øke bruken av opplæringsordninger for elever som av ulike grunner har problemer med å gjennomføre opplæringen med dagens krav. Det er samtidig viktig å sørge for at opplæringen gir den enkelte en formell sluttkompetanse som gjør det mulig å bygge videre til yrkeskompetanse og studiekompetanse.

I januar 2006 nedsatte departementet en arbeidsgruppe til å vurdere konkrete tiltak for å øke gjennomføringen i videregående opplæring. Arbeidsgruppen var bredt sammensatt med representanter fra partene i arbeidslivet, lærer- og elevorganisasjonene, Sametinget, forskningssektoren og berørte statlige faginstanser. Gruppen leverte en rapport (GIVO-rapporten) i august 2006, der den drøftet blant annet muligheten for å videreutvikle og formalisere lærekandidatordningen slik at videregående opplæring legger bedre til rette for at elever som av ulike grunner har problemer med å gjennomføre videregående opplæring med dagens krav, likevel får muligheter til å skaffe seg formell kompetanse. Ett forslag fra arbeidsgruppen var å endre betegnelsen ”kompetanse på lågare nivå” i opplæringsloven til ”grunnkompetanse” for å gjøre slik sluttkompetanse mer attraktivt. I St.meld. nr. 16 (2006-2007) ... og ingen sto igjen varslet departementet en oppfølging av forslaget. Med henvisning til behovet for en slik begrepsendring i opplæringsloven presiserer departementet i St.meld. nr. 44 (2008-2009) *Utdanningslinja* at det vil bli utarbeidet et konkret forslag om begrepsendring i opplæringslova.

3.2. Gjeldende rett

All videregående opplæring skal føre fram til enten studiekompetanse, yrkeskompetanse eller kompetanse på lavere nivå. Opplæringsloven § 3-3 første ledd lyder:

”Den vidaregåande opplæringa skal føre fram til studiekompetanse, yrkeskompetanse eller kompetanse på lågare nivå”.

Eleven skal således enten få det generelle faglige grunnlaget for å søke opptak til universiteter og høyskoler (studiekompetanse), eller bli utdannet til å utøve et yrke (yrkeskompetanse). Som et tredje alternativ kan eleven avslutte tidligere og få et kompetansebevis som dokumenter aktuell kompetanse på et lavere nivå. Begrunnelsen for å innta begrepet i opplæringsloven var i sin tid å presisere at videregående opplæring kan føre fram til kompetanse på et lavere nivå enn studie- eller yrkeskompetanse.

3.3. Departementets vurderinger

Departementet mener det særlig er to hensyn som lovformuleringen i dag ikke ivaretar i tilstrekkelig grad, og som vil være bedre ivare tatt ved at dagens betegnelse erstattes med betegnelsen grunnkompetanse. For det første er det viktig at loven synliggjør at dette er en formell sluttkompetanse som er et reelt utgangspunkt for overgang til arbeidslivet etter videregående opplæring. For det andre er det ønskelig at loven klart uttrykker at den opplæringen som fører fram til slik kompetanse er del av opplæringsordningen for videregående opplæring og vil kunne danne grunnlag for videre påbygging til både studiekompetanse og yrkeskompetanse.

Departementet mener at dagens betegnelse til dels har en negativ valør som bør unngås, siden den kan virke stigmatiserende ved søkning til arbeidslivet.

3.4. Departementets forslag

Departementet vil foreslå at dagens begrep ”kompetanse på lågare nivå” i opplæringsloven § 3-3 erstattes med begrepet ”grunnkompetanse”

3.5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Endringen er kun av retts teknisk art med det siktemålet å gjøre innholdet i gjeldende rett tydeligere. Forslaget har derfor ikke økonomiske eller administrative konsekvenser.

3.6. Forslag til lovtekst

Opplæringsloven § 3-3 første ledd skal lyde (*endring kursivert*):

”Den vidaregåande opplæringa skal føre fram til studiekompetanse, yrkeskompetanse eller grunnkompetanse”.

3.7. Merknader til lovforslaget

Betegnelsen ”kompetanse på lågare nivå” blir erstattet med ”grunnkompetanse” i lovteksten. Dette innebærer ingen realitetsendring i lovens innhold. Det er en tydeliggjøring av at dette er en formell sluttkompetanse, og at opplæring som fører til denne sluttkompetansen danner utgangspunkt for påbygging til studiekompetanse og yrkeskompetanse.

4. Unntak fra plikt til utlysning av stillinger for deltidsansatte med fortrinnsrett

4.1. Bakgrunn

Kunnskapsdepartementet har mottatt henvendelser angående opplæringslovens § 10-4 som gjelder utlysning av stillinger (undervisningsstillinger og rektorstillinger) i grunnskolen og i den videregående skolen. I følge opplæringsloven § 10-4 kan utlysning unntas når arbeidsgiver skal tilby stillingen til arbeidstakere med fortrinnsrett i forbindelse med oppsigelse pga virksomhetens forhold, jf. arbeidsmiljøloven § 14-2 og § 15-7. Tilsvarende unntak fra utlysningsplikten foreligger ikke når arbeidsgiver skal tilby stillingen til deltidsansatt arbeidstaker som har fortrinnsrett etter arbeidsmiljøloven § 14-3.

Bestemmelsen om fortrinnsrett for deltidsansatte i arbeidsmiljøloven § 14-3 ble innført i arbeidsmiljøloven per 01.01.2006. I forarbeidene til denne endringen, Ot.prp. nr. 49 (2004-05), ble det ikke sagt noe om betydningen av denne bestemmelsen i forhold til opplæringsloven. Opplæringsloven § 10-4 ble oppdatert i forhold til å ha rett paragrafhenvising der det allerede var henvisninger til arbeidsmiljøloven. Ny henvisning til § 14-3 i arbeidsmiljøloven ble imidlertid ikke tatt med.

Kunnskapsdepartementet er gjort oppmerksom på behovet for å oppdatere bestemmelsen slik at et unntak fra utlysningsplikten når arbeidsgiver ønsker å tilby stillingen til deltidsansatte med fortrinnsrett etter arbeidsmiljøloven § 14-3 lovfestes i opplæringsloven.

4.2. Gjeldende rett

I § 10-4 i opplæringsloven heter det:

”Undervisningsstillinger og rektorstillinger skal lysast ut offentleg. Kravet om slik utlysning gjeld ikkje for stillingar som er ledige for eit kortare tidsrom enn seks månader, eller når arbeidsgivaren skal tilby stillinga til ein arbeidstakar eller tidlegare arbeidstakar i veksemda med heimel i arbeidsmiljøloven §§ 14-2 om førerrett til ny tilsetjing og 15-7 om oppseiingsvern.”

I denne bestemmelsen settes krav om offentlig utlysning av undervisningsstillinger og rektorstillinger i grunnskolen og i den videregående skolen. Paragrafen gjør unntak fra kravet om utlysning av stillinger hvor tilsetning skal skje i med hjemmel i arbeidsmiljøloven § 14-2 og § 15-7. Opplæringsloven inneholder per i dag ikke tilsvarende henvisning til § 14-3 i arbeidsmiljøloven (fortrinnsrett for deltidsansatte).

Dette innebærer at slik opplæringsloven lyder i dag, må kommunen/fylkeskommunen lyse ut ledige stillinger også der arbeidsgiver skal tilby stillingen til deltidsansatte som har fortrinnsrett i henhold til arbeidsmiljøloven. Hovedregelen om utlysning i opplæringsloven § 10-4 gjelder i disse situasjonene.

4.3. Departementets vurderinger

Offentlig utlysning skal bidra til å sikre flest mulige kvalifiserte søkere til ledige stillinger.

Å kreve utlysning av stillinger som arbeidsgiver skal tilby deltidsansatte med fortrinnsrett synes imidlertid som en unødvendig prosess. Hvorvidt allerede deltidsansatte fyller vilkårene for fortrinnsrett, herunder kompetansekravene, vil det være arbeidsgiver (kommunen/fylkeskommunen) som tar stilling til, jf. arbeidsmiljøloven § 14-3 punkt 2, der det heter: *Fortrinnsretten er betinget av at arbeidstaker er kvalifisert for stillingen og at utøvelse av fortrinnsretten ikke vil innebære vesentlige ulemper for virksomheten.* Dersom vilkårene er oppfylt, og arbeidsgiver skal tilby den deltidsansatte

stillingen, vil ikke andre søkere ha noen mulighet til å få stillingen og en utlysning er således unødvendig både for arbeidsgiver og overfor potensielle søkere.

Departementet finner at kravet om utlysning av stillinger ikke skal opprettholdes der en stilling skal tilbys en ansatt som har fortrinnsrett som deltidsansatt etter § 14-3 i arbeidsmiljøloven.

4.4. Departementets forslag

Departementet foreslår å endre § 10-4 i opplæringsloven, slik at den inneholder en henvisning også til § 14-3 i arbeidsmiljøloven. Dette innebærer at det gjøres unntak fra hovedregelen om utlysning av stillinger der arbeidsgiver skal tilby stillingen til deltidsansatte i virksomheten som fyller vilkårene og dermed har fortrinnsrett etter arbeidsmiljøloven § 14-3.

4.5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget innebærer verken økonomiske eller administrative kostnader. Forslaget kan imidlertid medføre at kommunen/fylkeskommunen sparer tid og penger i tilsettingsprosessen.

4.6. Forslag til lovtekst

Opplæringsloven § 10-4 skal lyde (*endring kursivert*):

§ 10-4 Utlysning av stillingar

Undervisningsstillingar og rektorstillingar skal lysast ut offentleg. Kravet om slik utlysning gjeld ikkje for stillingar som er ledig for eit kortare tidsrom enn seks månader, eller når arbeidsgivaren skal tilby stillinga til ein arbeidstakar eller tidlegare arbeidstakar i verksemda med heimel i arbeidsmiljøloven § 14-2 om førerrett til ny tilsetjing, § 14-3 om førerrett for tilsette som arbeider deltid eller § 15-7 om oppseiingsvern.

4.7. Merknader til lovforslagene

Unntaket fra utlysingsplikten for undervisningsstillinger og rektorstillinger, utvides til også å gjelde der arbeidsgiver skal tilby stillingen til deltidsansatte som har fortrinnsrett etter arbeidsmiljøloven § 14-3.

5. Oppdatering av § 9-4 vedrørende lærebøker og andre læremidler

5.1. Bakgrunn

I St.meld. nr. 35 (2007-2008), *Mål og mening, Ein heilskapeleg norsk språkpolitikk*, fremlagt av Kultur- og kirke departementet og godkjent i statsråd 27. juni 2008, er bl.a. retts- og kunnskapsgrunnlaget for rettskrivningen, for eksempel i lærebøker til bruk i skolen, omtalt. Fra meldingen siteres følgende om dette:

”For norske lærebøker som blir brukte i skulen, er det no fastsett i opplæringslova, som blir forvalta av Kunnskapsdepartementet, at rettskrivinga skal vera i samsvar med læreboknormalen.

Denne føresegna kom inn i lova med verknad frå 1. august 2000 [...]

Med lovføresegna frå 2000 kjem sjølve det rettslege grunnlaget for å stilla krav til ei bestemt rettskriving i lærebøkene tydelegare og meir direkte fram. Det er presisert i

proposisjonen at den nye føresegna rettar seg direkte til skulane som brukarar av lærebøker og indirekte til forlaga som lærebokprodusentar, jf. Ot.prp. nr. 44 (1999–2000). Vidare vart det uttrykkjeleg sagt same stad at bøker som ikkje følgjer læreboknormalen, ikkje kan nyttast som lærebøker, og det vart streka under at forlaga difor heller ikkje ville få selt lærebøker til skulane med mindre dei var i samsvar med læreboknormalen.

På grunn av ei mistyding er det i lovføresegna frå 2000 feilaktig teke med eit tillegg som definerer læreboknormalen som «fastsett i forskrifter med heimel i lov 11. april 1980 om målbruk i offentleg teneste» (mållova). Men som nemnt fleire gonger er verken læreboknormalen eller den vidare rettskrivinga regulert med heimel i lov, og såleis heller ikkje med heimel i den nemnde mållova. Utforminga av den aktuelle lovføresegna er såleis noko misvisande, jamvel om feilen neppe har noko å seia i praksis.

Departementet vil likevel ved første høve sjå til at denne feilaktige tilvisinga i opplæringslova blir retta. Då vil vi også sjå på om ordlyden bør justerast slik at ein for bokmål ikkje lenger viser til læreboknormalen, men i staden til gjeldande offisielle rettskriving. For nynorsk derimot er det framleis læreboknormalen det må visast til.”

I meldingens oppsummering av prioriterte tiltak heter det om dette:

”Departementet vil ta initiativ til å få endra ei misvisande føresegn i opplæringslova om rettsgrunnlaget for rettskrivinga.”

Det er altså i nevnte stortingsmelding gjort gjeldende at det i opplæringsloven § 9-4 er en misvisende henvisning til lov om målbruk i offentlig tjeneste og at denne bør rettes. I tillegg viser stortingsmeldingen til andre forhold av mer teknisk karakter i samme lovbestemmelse som bør endres.

Kunnskapsdepartementet mener at ikke bare rettskrivningen for lærebøker og læremidler på norsk og nynorsk må omtales, men også de som er på samisk.

For å ivareta behovet rettskrivning også i læremidler som gjøres digitale, foreslår departementet å utvide rekkevidden av § 9-4 annet ledd til å gjelde digitale læremidler som digitale lærebøker og læringsplattformer.

5.2. Gjeldende rett

Opplæringslovens § 9-4 lyder:

”§ 9-4 Lærebøker og andre læremiddel

I andre fag enn norsk kan det berre brukast lærebøker og andre læremiddel som ligg føre på bokmål og nynorsk til same tid og same pris. I særlege tilfelle kan departementet gjere unntak frå denne regelen.

Norske lærebøker som blir brukte i skolen, skal vere i samsvar med læreboknormalen slik denne er fastsett i forskrifter med heimel i lov 11. april 1980 nr.

5 om målbruk i offentlig teneste. Med lærebøker er her meint alle trykte læremiddel som elevane regelmessig bruker for å nå vesentlege delar av kompetansemåla i eit fag.

Lesebøkene i norskfaget i grunnskolen skal ha nok tilfang på begge målformer slik at elevane lærer å lese både bokmål og nynorsk.

Ordlister til skolebruk skal godkjennast av Norsk språkråd.

Departementet gir nærmare forskrifter om kva læremiddel som er omfatta av kravet i første leddet. ”

Annet ledd i bestemmelsen, jfr. også pkt. 5.1 ovenfor, inneholder en misvisende henvisning i første punktum. Læreboknormalen for nynorsk er ikke regulert med hjemmel i den nevnte målloven eller annen lovgivning. For bokmål gjelder i dag ingen læreboknormal. Her er det gjeldende offisiell rettskrivning som er retningsgivende. Opplæringsloven § 9-4 annet ledd gir således ikke et korrekt uttrykk for hva som er gjeldende rett på området. I motsetning til bestemmelsens første ledd gjelder annet ledd kun lærebøker, dvs. trykte læremidler som elevene bruker regelmessig for å nå vesentlige deler av kompetansemålene i fag.

Norsk Språkråd har endret navn til Språkrådet. Fjerde ledd i bestemmelsen er ikke i tråd med denne navneendringen. Dessuten kalles en del av ordlistene til skolebruk i dag for ordbøker. På dette punktet er fjerde ledd noe unøyaktig.

5.3. Departementets vurderinger

Kultur- og kirke departementet har i ovennevnte melding anmodet Kunnskapsdepartementet om å endre opplæringsloven § 9-4 annet ledd første punktum pga. den misvisende henvisningen i bestemmelsen. Endringen er av rent teknisk karakter. Da det ikke lenger finnes en læreboknormal for bokmål, kun for nynorsk, må bestemmelsen gjenspeile også denne forskjellen.

I tillegg ber Kultur- og kirke departementet om at et par tekniske endringer gjøres i fjerde ledd, jfr. stortingsmeldingen og pkt. 5.2 ovenfor. Det gjelder betegnelsen Språkrådet og at noen ordlister til skolebruk betegnes som ordbøker.

Kunnskapsdepartementet slutter seg til Kultur- og kirke departementets anmodning om endringer i opplæringsloven § 9-4.

I tillegg vurderer Kunnskapsdepartementet at kravene om offisiell rettskrivning og læreboknormalen som rettesnor for hhv. bokmål og nynorsk i lærebøker skal gjelde tilsvarende for digitale læremidler. Dette vil innebære en endring i bestemmelsens innhold og en utvidelse av anvendelsesområdet for § 9-4 annet ledd. Det antas at dette er overensstemmende med dagens praksis på området.

§ 9-4 annet ledd omtaler bare lærebøker og læremidler på norsk og nynorsk. Departementet mener at også samiske lærebøkers og læremidlers rettskrivning må omtales i lovbestemmelsen.

5.4. Departementets forslag

Departementet foreslår å endre opplæringslovens § 9-4 annet ledd slik at det her klart fremgår at norske lærebøker skal være i overensstemmelse med offisiell rettskrivning, lærebøker i nynorsk etter læreboknormalen og lærebøker i samisk etter gjeldende rettskrivningsnormer. Det foreslås videre at bestemmelsen gis tilsvarende anvendelse for digitale læremidler.

Departementet foreslår også å endre fjerde ledd i bestemmelsen slik at det her fremgår at både ordlister og ordbøker til skolebruk skal godkjennes av Språkrådet.

5.5. Økonomiske og administrative konsekvenser

Noen av lovendringene er av teknisk karakter og vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser. Utvidelsen av annet ledd til også å gjelde digitale læremidler vil heller ikke ha økonomiske og administrative konsekvenser i det det antas at lovendringen vil være i samsvar med det som allerede er dagens praksis.

5.6. Forslag til lovttekst

Opplæringsloven § 9-4 skal lyde (*endringer i kursiv*):

I andre fag enn norsk kan det berre brukast lærebøker og andre læremiddel som ligg føre på bokmål og nynorsk til same tid og same pris. I særlege tilfelle kan departementet gjere unntak frå denne regelen.

Norske lærebøker og tilsvarande digitale læremiddel som blir brukte i skolen, skal vere i samsvar med offisiell rettskriving. Nynorskutgåvene skal følgje læreboknormalen. Samiske utgåver skal vere i samsvar med gjeldande rettskrivningsnormer. Med lærebøker er her meint alle trykte læremiddel som elevane regelmessig bruker for å nå vesentlege delar av kompetansemåla i eit fag.

Lesebøkene i norskfaget i grunnskolen skal ha nok tilfang på begge målformer slik at elevane lærer å lese både bokmål og nynorsk.

Ordlister og ordbøker til skolebruk skal godkjennast av Språkrådet.

Departementet gir nærmare forskrifter om kva læremiddel som er omfatta av kravet i første leddet.

5.7. Merknader til lovforslagene

Hva som er gjeldende offisiell rettskrivning, fremgår av henholdsvis Bokmålsordboka og Nynorskordboka (begge utarbeidet i samarbeid med Språkrådet), av andre ordbøker Språkrådet har gjennomgått og kontrollert, og av ordlister og ordbøker til skolebruk som er godkjent av Språkrådet etter fjerde ledd.

Læreboknormalen er en noe snevrere norm med færre valgfrie former. De former innenfor rettskrivningen som faller utenfor læreboknormalen, de såkalte sideformene, står i ordbøkene oppført i skarpe klammer og kalles derfor også klammeformer. Klammeformene skal ikke brukes når det skal skrives etter læreboknormalen.

I forbindelse med revisjonen av bokmålsrettskrivningen (gjeldende fra 1. juli 2005) ble systemet med sideformer opphevet i bokmål. Tidligere sideformer ble dels tatt ut av rettskrivningen dels oppgradert til hovedformer. Etter dette finnes det ikke lenger noen særskilt læreboknormal i bokmål, og alle former innenfor den offisielle rettskrivningen kan brukes også i lærebøker. I nynorsk derimot består det gamle skillet fortsatt, og her er det bare hovedformene innenfor rettskrivningen som kan brukes i lærebøker mv.

Gjeldende rettskrivning, herunder læreboknormalen, forvaltes av Språkrådet, men eventuelle endringer i rettskrivningen og læreboknormalen krever i dag godkjenning av Kultur- og kirkedepartementet.

I forslaget til endringer i § 9-4 annet ledd er nå inkludert dels lærebøker og dels ”tilsvarende digitale læremidler”. Den siste gruppen skal gjelde digitale læremidler produsert for bruk i opplæring i skolen, som digitale lærebøker og læringsplattformer. Nyhetsartikler og lignende som hentes fra internett til bruk i opplæringen, vil derimot ikke være inkludert.

Forslag til lov om endringar i opplæringslova og privatskolelova

I

I lov 17. juli 1998 nr 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa blir det gjort følgjande endringar:

§ 3-3 første ledd skal lyde:

”Den vidaregåande opplæringa skal føre fram til studiekompetanse, yrkeskompetanse eller *grunnkompetanse*”.

§ 9-4 skal lyde:

I andre fag enn norsk kan det berre brukast lærebøker og andre læremiddel som ligg føre på bokmål og nynorsk til same tid og same pris. I særlege tilfelle kan departementet gjere unntak frå denne regelen.

Norske lærebøker og *tilsvarande digitale læremiddel* som blir brukte i skolen, skal vere i samsvar med *offisiell rettskriving*. *Nynorskutgåvene skal følgje læreboknormalen*. *Samiske utgåver skal vere i samsvar med gjeldande rettskrivingsnormer*. Med lærebøker er her meint alle trykte læremiddel som elevane regelmessig bruker for å nå vesentlege delar av kompetansemåla i eit fag.

Lesebøkene i norskfaget i grunnskolen skal ha nok tilfang på begge målformer slik at elevane lærer å lese både bokmål og nynorsk.

Ordlister og *ordbøker* til skolebruk skal godkjennast av *Språkrådet*.

Departementet gir nærmare forskrifter om kva læremiddel som er omfatta av kravet i første leddet.

§ 10-4 skal lyde:

Undervisningsstillingar og rektorstillingar skal lysast ut offentleg. Kravet om slik utlysing gjeld ikkje for stillingar som er ledig for eit kortare tidsrom enn seks månader, eller når arbeidsgivaren skal tilby stillinga til ein arbeidstakar eller tidlegare arbeidstakar i verksemda med heimel i arbeidsmiljøloven § 14-2 om førerett til ny tilsetjing, § 14-3 om *førerett for tilsette som arbeider deltid* eller § 15-7 om oppseiingsvern.

II

I lov 4. juli 2003 nr 84 om private skolar med rett til statstilskot blir det gjort følgjande endringar:

Ny § 7-1d skal lyde:

§ 7-1d Plikt for skolen til å sørgje for foreldresamarbeid

Skolen skal sørgje for samarbeid med foreldre. Organiseringa av foreldresamarbeidet skal ta omsyn til lokale tilhøve. Departementet gir nærmare forskrifter.